

Pred petimi leti na današnji dan
je padlo na openskem strelišču 71 talcev

71 talcev, 71 slovenskih in italijanskih antifašističnih borcev, ki so jih nemški nacifasistični zločinci odpeljali iz tržaških zaporov. Padli so za svobodo svojega ljudstva, ki ne bo njihove žrtve nikoli pozabilo. V imenu 71 talcev terjamo od vojaške uprave, da preneha s krivičnimi obsodbami sodišč proti partizanskim borcem, ki so se borili za osvoboditev izpod nacifasizma. Naše ljudstvo pa bo s svojo borbo proti novostalajajočemu fašizmu in proti imperialističnim vojnim hujskačem, ki skušajo zanetiti novo vojno, pokazalo, da niso bile njihove žrtve zaman. Nočemo vojne, hočemo, da bodo naši delovni ljudje lahko v miru gradili in delali za boljšo bodočnost naših otrok.

Danes zjutraj ob 9 h bo naše ljudstvo polagalo na spomenik padlih mučencev na openskem strelišču venec in se tako oddolžilo njihovuemu spominu.

SLAVA PADLIM BORCEM!

V nasprotju s statutom ES

Sinoči so nam sporočili, da je Vi-
daljčev centralni odbor Konfederacije
Enotnih sindikatov na svojem
ednem zasedanju 1. t. m. odobril
sklepe Vidaličevega izvršnega odbo-
ra Enotnih sindikatov glede pre-
pustitve delovanja Zveze prosvetnih
delavcev ES in sklenil, da se Zveza
prosvetnih delavcev ES »takoј raz-
mislja«. Za razliko od Vidaličevega
izvršnega odbora ES, ki za svoje
ukrepe svojevrstno sploh ni navedel
katerikoli temeljitve, opravičuje
centralni Vidaličev odbor ES svoj
ukrep o razpustitvi z znanimi vida-
ličevskimi frazami o »racionalistični
liniji« prosvetnih delavcev, ki
jim jo je »diktiral Prosvetna zveza-
na, o »agnostičizmu sindikalnih
problemov«, o »eprosindikalnem
statistiku ob priliki stavbe državnih
namiščenec« itd.

Kakor torej vidimo, so Vidaličevi
agenci v vodstvu Enotnih sindika-
tov storili v razbijanju naše sindi-
katske Zveze prosvetnih delavcev ES

sti kakor tudi Vidali smatra za pe-
tokolonaše) prvi čemer se ne ustav-
ljajo niti pred zavestnostom s im-
perialistično policijo, ki jim svede
pri tem razbijanju gre zelo rada na
roko. Zaradi tega je njihovo fraz-
jenje o njihovi »razredni in in-
ternacionalistični vsebini tradicionalne
borbe« samo — fraziranje, s kate-
rim prikrivajo svojo protirazredno
in šovinistično dejanja.

Zaradi vsega tega naši prosvetni
delavci ne morejo in ne smejo pri-
znati protistatalutarnih in razbojni-
skih ukrepov samostojnih Vidaličevih
agencij. Zato bo Zveza prosvetnih
delavcev ES še dalje delovala, kar
ji ne morejo prepovedati niti Vi-
daljčevi razbijalci niti imperialisti-
na policija!

**Zasedanje skupščine OZN
se začne v torek**

LAKE SUCCESS, 2. — V torek ob 15. po krajevnem času se je v Flushing Meadows začel drugi tretjega zasedanja glavne skupštine OZN. Zasedanje bo verjetno trajalo preko predvidenih štirih ali šestih tednov.

njski organi prednikom Zoze prošetnih delavcev ES, ko so jim poročili, da prošetni delavci ne morejo dobiti dovoljenja za sestanke svojih članov, ker da je zveza karapuzna. Tedaj namreč zveza še ni bila karapuzna, temveč se je to zgodilo šele 1. tm.

Sedela zveze naših, prošetnih del v ev ES Vidalijski agenti v vodstvu ES nimajo nobene pravice razpušči, ker jim to statut ES enostavno prepoveduje, ter je zaradi tega njihov postopek najbrutalnejše kršenje statuta ES. Hkrati pa je to ponoven dokaz samosilnih metod Vidalijskih razbižarjev tržiških demokratskih organizacij, ki na vsa sredstva sprejemajo delovanje nedostojnejšim, najbrutalnejšim, in brezim bovcem (ti jih tako imperi-

Urad skupščine, ki ga sestavljajo predsednik skupščine, sedem podpredsednikov in predsedniki šestih komisij), se bo v sredo zjutraj sešlo, da se izjavi o vpisu predložene vprašalnice pred Poprednebo bo skupščina razpravljala o poročilu urada ter bo v četrtek nadaljevala razpravljanje o vprašalnjiku, ki so ostala neresena ob zaključku zasedanja v Parizu.

Včeraj je Argentina zahtevala od predsednika Varnostnega sveta, naj vpiše na dnevni red sveta preučitev sprejema v OZN Portugalske, Transjordanije, Finske, Italije, Avstrije in Čeljona. Argentina vtraja tudi, naj se morebitna priporočila Varnostnega sveta poslije glavni skupščini pred zaključkom zasedanj,

izvajajo nad albanskim ljudstvom ne morejo preprečiti albanskemu ljudstvu, da bi se seznanilo z velikimi uspehi, ki so jih jugoslovanski narodi dosegli in jih stalno dosejajo pri social-

skali zavetje pri jugoslovanskih narodih.

Albansko ljudstvo, so izjavili delegati albanskih beguncer, ne odobrava politike Enverja Hodže nasproti Jugoslaviji in jugoslovanskim narodom. Enver Hodža je prelomil besedo, ki jo je dalo albansko ljudstvo jugoslovanskim narodom. Tega mu albansko ljudstvo ne bo oporekli. Albansko ljudstvo ostaja zvesto jugoslovanskim narodom, svojim starim bratom. Zahteva, da bi gradilo skupno z jugoslovanskimi narodi svojo državo prav tako, kot se je skupno borilo proti fašizmu in svojo osvoboditev in zgraditev svoje ljudske države. Albansko ljudstvo je obsedlo pustolovsko politiko, ki jo sedaj izvajajo v Albaniji.

Delegati so izjavili, da so se po prihodu v Jugoslavijo že bolj prepričali o velikem napredku, ki so ga jugoslovanski narodi dosegli pri svoji socialistični graditvi. Navdušeno so pripovedovali o velikem napredku, ki je bil dosežen na Kosovu in Metohiji, in sicer ne samo glede možnosti, ki jih imajo slediti za svoj razvoj, ampak tudi glede zgraditve gospodarstva in kulturnega razvoja. Meje in nasilje, ki ga sedaj

stični graditvi pod vodstvom svoje komunistične partije. Delegati so izrazili svoje prepričanje, da se bodo vrtni v svojo državo in v miru gradili, tako kot jugoslovanski narodi, svoje boljše življenje.

Ob koncu so delegati razložili ministru svoje želje in potrebe. Večino želja so jim izpolnili brž ko so prišli v Jugoslavijo, preostale pa jim bodo takoj izpolnili. Naše obsejne oblasti in ljudstvo sprejemajo vse take beguncer in jim dajejo vsako možno pomoč. Vsi begunci prebivajo v mestih in vaseh Kosmeta. Zagotovljena jim je preskrba prav tako kot našim delovnim ljudem. Dali so jim takoj vse možnosti za delo v naših gospodarskih podjetjih, posestih. Vsi begunci so izrazili svojo veliko pripravljenost, da bodo sodelovali pri graditvi socializma v Jugoslaviji. Zavrnil politike Enverja Hodže jim je bilo to v svoji državi onemogočeno.

Minister Penezić jim je objubil, da bodo uspešno rešene vse njihove potrebe in da jim bo dana vsestranska pomoč, nato pa je izjavil delegatom, da albansko ljudstvo ni krivo takega stanja, ki ga je povzročila politika pešice ljudi okrog Enverja Hodže. — (Tanjug).

Če bi bilo drugače...

Vzdolž prečne strani Rdečega trga je njihov prostor že dolga desetletja, prostor naših prodajalcev cvetja ali kratko rožaric, kot jim pravimo pri nas v Trstu. Vse so iz okoliških vasi, največ iz Barkove, s Kontovela, Proseka, same Slovenke in le dve Italijanki iz mesta sta med njimi.

Življenje jim poteka na trgu od zgodnjega jutra do trde noči, ko pospravijo v skladišče svojo stojnico in neprodano blago ter se odpravijo proti domu. Prav za prav jim je trg drugi dom, tudi pozimi ob najhujši mrazu in poleti na žarki sončni pripekli. V časih se ob takih dneh nekaj zgane v njih in spominjo se, da bi bilo vendarle lepo, ko bi en sam dan ne bilo treba od doma. Ostale bi doma in le skozi okno opazovale burjo, kako se zaletava in pometa po dvorišču. Poleti bi se zleknil v senco. Toda oboje je le daljna, lepa nezvedljiva misel, kakaj borba za vsakdanji kruh zahteva, da so vsaki dan na trgu. Če jih en dan ni, je kruh v nevarnosti. Odjemalci, ki so pri tej ali oni izmed njih deloma za stalni, bi se lahko naučili hoditi v trgovino. Borba je zanje, borba je za vsak šopek, za vsako cvetlico, da se proda. Vsaka pomeni kruh zanje, za otroke pogosto za vso družino.

Nad tem cvetjem se bohotijo nageljni iz San Rema, anemone in timoteje iz Toskane. Vso zimo prihajajo nageljni v posebnih, nalašč napravljenih zabojih, dokler se tudi na domačih krasih tleh ne razcvetijo: beli, rdeči, roza in pisani. Nato ima vse poletje prednost domače cvetje prav tja do ptočne jeseni. Krizanteme so zadnje. Z njimi zamrejo domači vrtni in rožarice morajo živeti le od blaga, ki prihaja iz Italije.

Ta kruh, pa je zelo trd, čeprav nam njihov nasmejani obraz tega nikoli ne izdaja. Kako tudi? Ne sme in ne more. Kdo bi kupil sicer od rožarice, ki gleda voljo predse. Veselo jo hočejo imeti kupci. Z nasmehom jim mora ponuditi svoje blago. Skratka, večina mora biti svojega dela. To naše rožarice zelo dobro umejo. Z očmi in besedo vabijo neprestrano kupce k sebi. Čim kdo pristopi, da bo kupil, se vabilo preljuje v toplo

Šolstvo v Jugoslaviji

Pot mladine je bila v stari Jugoslaviji čestokrat zelo težka. Koliko hoteh, po višji izobrazbi je bilo uničenih, koliko želja neizpolnjenih. Ni bilo potrebnih sredstev, ženi pa je tudi predsojeda, da je rojena samo za gospodinjstvo, prepričani vsak nadaljnji študij. Mladina je bila zagrenjena, brez volje brez pravega življenja. Število brezposelnih je naraslo. Koliko mladih talentov je bilo zapostavljenih, kolikim mladim zares sposobnim ljudem je bilo onemogočeno vsako udejstvovanje.

Osvoboditev pa je prinesla v tem pogledu popolno in revolucionarno spremembo. Število novonastalih sol vse vrste je veliko in prav vsak mladi človek ima možnost, da se izuči v poklicu, ki ga veseli in zanima in v katerem bo po končnem študiju delal z veseljem in se v njem izživljal.

V Jugoslaviji je onemogočeno vsem otrokom šolanje in

vsem gospodarsko šibkim otrokom je zagotovljena materialna pomoč v obliki stipendij ali denarnih podpor, v obliki številnih novo ustanovljenih mladinskih in dijaških domov. Medtem ko ženska mladina v bivši Jugoslaviji ni imela dostopa v strokovne šole, kaj šele višje šole, ji je danes pot odprta. V študijskem letu 1948-49 je v Sloveniji na visokih šolah vpisanih 1498 slušateljic, to je 4-krat več kot pred vojno. Od tega je skoraj polovico študentk, to je 649.

Vse te številke kažejo, kako je ljudska revolucija omogočila mladini vseh delovnih ljudi, zlasti sposobni ženski mladini, da se lahko razvija v vse ustvarjalne smeri in s tem večja število nove delovne inteligence, ki se vzgaja v prerojenih šolah po vzgledih dialektičnega materializma. Vse ta kadeer bodoči znanstveniki in tehnični delavci n ločen od delovnih množic. V tovarnah in v kmetijski proizvodnji in v vsem področju ljudske oblasti raste nova ljudska inteligenca, nova ljudska znanost. Raste število novatorjev, udarnikov. Industrijski in poljedelski delavci izpolnjuje svoje znanje, tako da postane enakovredne izobraženemu inteligentu.

V Jugoslaviji je danes omogočeno nadarjenim delavcem in kmetom, ki poprej niso imeli pravice do izobrazbe na višjih šolah, da izpolnjujejo svoje šolsko izobrazbo. S svojo novatorsko in prirodno nadarjenostjo v srednjih pa tudi v visokih šolah izpolnjujejo svoje znanje in lahko dosežejo, kar je bilo v bivši Jugoslaviji popolnoma nemogoče, inženirske in doktorske diplome. V novi državi je že lepa vrsta delovnih ljudi, ki danes obiskujejo srednje in višje šole.

Šola v ZDA v službi vojnouhujskaške propagande

Sola je polna vojnouhujskaške propagande, s katero se hoče dokazati otrokom, da je vojna neizbežna. Gimnazije in univerze imenovanih. Te se lahko kupijo v vsakem kiosku, ker je njihova naklada 60 milijonov letno. Edini odločujoči faktor je ta, da prinaša ta komična literatura ogromne dobičke. Neki njujorški psihater je izjavil, da je njen cilj demoralizacija mladine. "Dražji jo in vzbujajo grobost", pravi.

Kino in radio služita le povečanju dobička denarnih velikašev iz Wall Streeta. Le redki so programi, ki so namenjeni otroku. Tudi pri teh programih so v ospredju le interesi trdke, ki jih je financirala. Vzgojitelji nimajo pri njihovi sestavi mnogo besed. Da bi se vzbudilo zanimanje otrok in povečala prodaja tistega proizvoda, za katerega delajo reklamo, so tem otrokom namenjene pripovedke, polne ubojev in strahov.

Obstajajo knjižni zavodi, od katerih pa imajo otroci le malo koristi, ker so knjige predrage. Tako segajo po majhnih, brošuranih knjižnicah "ekonomik" imenovanih. Te se lahko kupijo v vsakem kiosku, ker je njihova naklada 60 milijonov letno. Edini odločujoči faktor je ta, da prinaša ta komična literatura ogromne dobičke. Neki njujorški psihater je izjavil, da je njen cilj demoralizacija mladine. "Dražji jo in vzbujajo grobost", pravi.

Tak je vpliv slabe knjige, slabih radijskih in kinoprogramov na mladino. Zlasti kino je ves prežet z idejo: "velikega dobička" in niš ne pomagajo protesti staršev.

Toda to še ni vse. So še druge žrtve te vojnouhujskaške politike. Otroci črncev, ki trpijo od samega rojstva zaradi plemenskega zapostavljanja. Večina se jih še rodi brez vsake zdravniške pomoči. Samo 1 odst. bolniških po-

GRKINJE V BORBI ZA SVOBODO

„Utrdbe svobode“

Grško ljudstvo imenuje utrde, ki jih je samo postavilo, utrde svobode. To delo ni samo težko, ampak tudi zelo nevarno, ker ga opravljajo v prvi črti na sami fronti. Prvič se je zgodilo, da žene pomagajo pri takšnem delu. Vendar se niso niti za trenutek obotavljale in niso pokazale nobenega znaka slabosti. Po vseh so bila sklicana zborovanja, na katerih je bilo treba določiti tiste, ki bodo šle opravljati to delo. Zene so dejale: "Moramo iti, ker gre za naše otroke. Moramo jih zavarovati in postaviti trdne utrde. Tudi same sebi moramo pomagati, s tem da uničimo fašizem."

neprestanim ognjem sovražnega topništva in letalstva. Tako so žene delale 50 dni. Ena sama iz Kastorije je zgradila 490 gred za strojnice, 8 podnožij za močnarje, 14 opazovalnic, 1200 borbinih položajev za posameznike in izkopala 3.500 metrov strelski jarkov.

Ko so vprašali Fotico, ki je bila v tej četi, če to delo ni pre-

GRSKE ZENE SO VLOZILE VSE SVOJE SILE ZA DOSEGO SVOBODE. NA OSVOBOJENEM OZEMLJU ZENE SODELUJEJO V UPRAVI, DRUGE PA SE ZOPET Z OROŽJEM BORE TO HRIBIH ZASLUŽNE GRČINJE

grede s pesmijo na pot. Pri postavljanju utrd na Vioji je sodelovalo 3.500 ljudi, od tega štela je bilo 2.500 žena.

Organizirane so v ljudskih četah in brigadah. Več žena je napredovalo v čin komandantov bataljona. Fotico Janca, žena pogumna bora demokratične armade in članica ljudskega odbora v Andartiku, je postala komandir čete itd. Večkrat so morale prenašati na razdaljo dveh do petih kilometrov ogromna drevesna debla, da bi zgradile strojnična gnezda in da bi izkopale strelske jarko na strmih, večkrat popolnoma golih vrhovih, visokih od 1.500 do 2.500 metrov. Vse to so pogostokrat opravljale pod

več naporno za žene, je pogumna Slovenka iz Makedonije, odgovorila: "Nič ni bolj težkega na svetu, kakor sta suženjstvo in tiranija."

VISOKA KULTURNA delavnost v Sovjetski zvezi

Vojna je prikinila bujno rast sovjetske kulture, toda ljudstvo, ki drži svojo usodo čvrsto v svojih rokah, zastavlja vse svoje sile, da se čim prej zabišejo težki vojni sledi.

in je od njihovega zdravja, npravnstvene osnove in kulture odvisno njihovo življenje in njihov polet, se jim tudi posveča največja skrb.

in srednjih sol, 1.520 strokovnih sol, 334 višjih sol, 605 znanstvenih zavodov, 427 muzejev in 43.000 javnih knjižnic.

Švedske žene za enakopravnost

Švedske žene se morajo še trdo boriti za enakopravnost. Mnogo več uspehov bi dosegle, če bi bile strnjene v enotno fronto. Zal pa to ni tako. Pri razpravih v švedskem parlamentu so lani stavile poslanke-komunistke predlog, naj se švedskim ženam ustavno prizna enakopravnost na vseh področjih javnega in gospodarskega življenja. Vse poslanke drugih linij so glasovale proti temu predlogu, čeprav je to eden izmed odstavkov iz pravilnika Organizacije združenih narodov.

pozivalo so vse švedske žene, ki stoje ob strani, naj se priključijo gibanju za mir na svetu.

V teklu petletke bo šole poraslo število ustanov za zaščito matere in otroka!

Kljub domačim težavam in nerazumevanju pa se napredne švedske žene trdno povezujejo med seboj in z drugimi ženskimi zvezami po svetu. Švedinje so že večkrat zahtevale od glavnega sveta Organizacije združenih narodov, da preprovo oboroževanje, predvsem pa uporabo atomskega orožja. V vseh časopisih so objavile brožavke, ki so jih pošiljale OZN ob času zasedanja in

svedska ženska zveza je zahtevala od svoje vlade, da prekine stike s fašistično Spanjo. Skupno s sindikati in drugimi organizacijami je protestirala proti smrtnim obsodbam, ki jih izreka Franco nad republikanci. Poslala je brožavko OZN z zahtevom, da prepreči nadaljnje zločine v Spaniji, revirida vse smrtne obsodbe in posreduje pri svojih članicah, da prekinjejo stike s Francmom.

Veliko število izvenšolskih ustanov povezuje šolo z življenjem, izpolnjuje otrokom in mladini prosti čas ter jih tudi v njem vzgaja.

HRVASKE ZENE ZAPOSLENE PRI VARJENJU ZARNIC V ZAGREBSKI TOVARNI

V resnici ima le majhna klika diplomatov popolno kontrolo nad diplomatskimi odnosi ene velike države nad drugo močeno državo in s spretnim izkoriščanjem svojega vpliva namerno kvari njune vzajemne odnose. Čim bolj se njuni medsebojni odnosi zaostrejujejo, tem močnejše so njene pozicije. Njeni člani dobijo domosna službena mesta, poslani so na važne postojanke, v kolikor se jim posreči prepričati svoje tovariše o tem, da predstavljajo enostavno in to konkretno dano deželo posebnih, specifičnih problem, ki zahteva posebnega znanja in izkušenj, ki so lastne le njim—članom te klike.

4 Anabela Buchar: RESNICA O AMERIŠKIH DIPLOMATIH Vodilna protisovjetska klika

Tako se ustvarja začarani krog. Ta klika diplomatov izkorišča svoj rastoči vpliv zato, da bi čim bolj zastrupljala in izpodkopalna odnose z drugo veliko državo. Če temu ne napraviš konca, je vojna neizbežna. O njej sanjajo člani te klike. V svoji samozavesti računajo z zmago in sanjajo o tem, kako si bodo na zasedenih ozemljih ustvarili svoj "ebusiness" — svoj dobiček.

čilni vpliv na njeno delovanje ne glede na to, da je od 1943. leta dalje ni bil več neposredno povezan s sovjetsko-ameriškimimi posli.

Ljudje, ki ga dobro poznajo, so mi pripovedovali, da ima ta suhi in čvrsti človek nekaj nad petdeset let. Njegovi tovariši ga kljub temu, da se z velikim spoštovanjem obračajo do njega zaradi položaja, ki ga zavzema v zunanjem ministrstvu, smatrajo za povprečnega v vseh stvareh razen v eni: Nenavaden talent ima za organiziranje spletk in istočasno ga zna tako odlično skrivati, da je docela prepričan o njegovem poštenju, kadar ga bliže ne pozna.

Njegovi pomembni službeni uspehi niso rezultat njegovih kakršnih koli posebnih sposobnosti, nego prej rezultat njegovih spretnosti v spletkarstvu. Ne pravijo zaman o njem, da je v začetku svoje kariere zajahel dobrega

je, da Henderson ni tedaj še slisal o ameriški diplomatski službi, bi, ki je bila mnogo bolj učinkovito sredstvo, da se izogne mobilizaciji in armado, kot pa je bil Rdeči križ.

ljuje v obveščevalni službi proti Sovjetski zvezi. Se predno so bili vzpostavljeni diplomatski stiki med ZDA in ZSSR, je prepričal visoke uradnike zunanjega ministrstva, da je on prav ti, kateremu lahko zavpajo "sovjetske zadeve" in katerega je treba usposobiti za vodilno vlogo ruskega specialista v diplomatski službi.

sov med ZDA in ZSSR dobil nekoliko "ideološke vzgoje" v priobalstvih buržoaznih državah. Bohlen je bil za krajšo dobo službeno poslan v Prago, v Page v Harbin, ki je bil tedaj kot Praga, Pariz, Berlin in Riga središčem belogardističnih intrig proti Sovjetski zvezi.

Odpoklicali so ga v Združene ameriške države, da bi izvršil vse prve priprave za vzpostavitev diplomatskih odnosov s Sovjetsko zvezo, ki so bili neizbežni, kot so ti ljudje predvidevali.

To je bil začetek organizacije monopolna sovjetskoameriških del zunanjega ministrstva. Na ta način je bilo formiranje te klike skrbno in načrtno pripravljeno ter organizirano v času pred vzpostavitvijo diplomatskih odnosov med Združenimi ameriškim državam in Sovjetsko zvezo, da bi omogočili že v prvih dneh njihove uspostavitve popolno kontrolo nad njimi.

To so bili: George Kennan, Charles Bohlen in Edward Page. Kennan se je že naprej seznanil s protisovjetsko politiko zunanjega ministrstva in je pred vzpostavitvijo diplomatskih odno-

(Nadaljevanje sledi)